

רשם זכויות מטפחים

3922/06 בקשות לרישום זכויות מטפחים מס'
3923/06
3924/06
3925/06

המבקשת : דנציגר – משק פרחים "דן"
מושב משמר השבעה 50297
ת.ד. 24 בית דגן

נגד

המשיב : שמוליק מור – צמחי נוי ליצוא
ע"י די"ר ננטל אברהם
דרך רמתיים 71
ת.ד. 61 הוד השרון 45100

בעניין : התנגדות לבקשות לרישום זכויות מטפחים

החלטה

1. מונחות בפני בקשות המבקשת להתנגד לארבע בקשות לרישום זכות מטפחים שהגיש המשיב לפי חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התש"לג – 1973 (להלן – החוק) ובקשת המשיב לדחותן על הסף.

2. תמצית הבקשות שהגיש המשיב –

א. בקשה מספר 3922/06
השם המוצע לזן minimore ;
הזן לא שווק ;
מוצא, קיום וריבוי הזן – זריע ;
לא צויין זן היקש ;
צויין זן דומה והשוני בינו לבין הזן נשוא הבקשה ;
תכונות הזן : גובה הצמח בינוני 70-80: צבע הפרח לבן 155D, פרח קטן מאוד –
2 מ"מ, מטיפוס כפול ;

תכונות מיוחדות נוספות של הזן: קל לסידור, קל להשרשה, פרח קטן ביותר, בצבע לבן בוהק, על כותרת כפולים, חזק ויציב; חופשי מוירוס.

ב. בקשה מס' 3923/06 –

השם המוצע לזן – jauntymore;

הזן לא שווק;

מוצא, קיום וריבוי הזן – זריע;

לא צויין זן היקש;

צויין זן דומה והשוני בינו לבין הזן נשוא הבקשה;

תכונות הזן: גובה הצמח בינוני 80-90cm, צבע הפרח לבן 155D, קטן, 4-5 מ"מ

מטיפוס בודד;

תכונות מיוחדות נוספות של הזן: קל לסידור, הפרח מטיפוס בודד בעל עלים

קטנים, חזק ויציב.

חופשי מוירוס.

ג. בקשה מס' 3924/06 –

השם המוצע לזן – Supermore;

הזן לא שווק;

מוצא, קיום וריבוי הזן – זריע;

לא צויין זן היקש;

צויין זן דומה והשוני בינו לבין הזן נשוא הבקשה;

תכונות הזן: גובה הצמח בינוני 80-90cm, צבע הפרח לבן 155D, גדול, 8-9cm

מטיפוס כפול;

תכונות מיוחדות נוספות של הזן: קל לסידור, הפרח מאוד גדול חזק ויציב;

חופשי מוירוס.

הבקשות פורסמו בילקוט הפרסומים מס' 5593 מיום 8.11.2006..

3. במכתביה מיום 5 בדצמבר 2006 שהתקבלו במועצה לזכויות מטפחים ביום 2 בינואר 2007, הגישה המבקשת התנגדויות לבקשות. בקשות המבקשת הוגשו במועד הקבוע בחוק. ביום 12 ביוני 2007 הגיש המשיב את תגובותיו להתנגדויות. מאוחר יותר הגישה המבקשת תגובות לתגובת המשיב להתנגדויותיה והמשיב הגיש התייחסותו לתגובות אלה.

4. ההתנגדויות שהגיש המבקשת זהות ותגובות המשיב להתנגדויות אף הן זהות. תגובות המבקשת לתגובה שהגיש המשיב זהות, למעט המפורט בסעיף 77 להלן, לפיכך החלטתי לדון בארבע ההתנגדויות במאוחד.

עיקר טענות הצדדים

5. המבקשת –

א. הפרטים שנמסרו בטופס הבקשה ומרסמו בילקוט הפרסומים הם לקוניים, חלקיים ומעורפלים ואינם מאפשרים התרשמות מספקת. המבקשת עמדה על בעיה זו בעבר, בקשה לפעול לשינוי המצב הקיים שלדעתה אינו רצוי ועלול לקפח בעלי זכויות מטפחים באמצעות עריכת שינויים בטפסי בקשות הרישום והפרסום בילקוט הפרסומים כך שיכילו יותר פרטים רלבנטיים לרבות תמונות.

ב. תחום הגיפסנית כיום רווי הרבה יותר ממה שהיה עד לפני מספר שנים. בעוד שעד לאחרונה היה פשוט יחסית להצביע על ייחודו, מוצאו וכיו"ב של זן גיפסנית המועמד לרישום ביחס לזנים ידועים, אין הדבר עוד כך.

ג. באין פרטים חשובים ומהותיים אלה בטופס הבקשה ופרסום דבר הגשתה, נאלצת המבקשת להגיש התנגדות לבקשה אשר נראית לה חשודה מהנימוקים הקבועים בסעיף 23(ב) לחוק וזאת על מנת שתוכל לקחת חלק בתהליך בחינתה ולקבל מידע ופרטים מלאים אודותיה.

ד. המבקשת בקשה לזמן נציג מטעמה למעקב אחר ניסויי שדה, השוואות ובחינות של הבקשה; לקבל העתק של כל התכתבות בעניין הבקשה לצורך המשך טיפולו בהתנגדות לבקשה, להזמינה לכל דיון שיתקיים בנושא, ולאפשר לה להציג את עמדתה ולהגיש ראיותיה כראוי.

6. המשיב –

א. תמוחה התנגדותה הכללית של המבקשת על סמך הפנייה לסעיף 23(ב) לחוק מבלי לפרט ו/או להתייחס לתכונות שפורטו בבקשה; מאחר ואין מדובר בבקשות מקבילות זכותה של המבקשת איננה עדיפה.

ב. התנגדות המבקשת, לאור לקוניותו, חלקיותו ומעורפלותו של טופס בקשת הרישום וכן הפרסום בילקוט הפרסומים, הינה בבחינת כריתת הענף עליו יושבת המבקשת כמו גם כל בעל זכות מטפחים בישראל, והיא ללא ספק מהווה "מסע

דייג" וניסיון לחסום זרימה חופשית של תהליכים כלכליים בשוק כלכלה חופשי, אגב "מיצוי זכויות" שהוא בעצם שימוש לרעה בהליכים הקנויים למתנגד, בתום לב, על פי כל דין.

ג. אותם הליכים, נהלים, נוהגים, טפסים וכיוצ"ב באמצעותם נרשמה זכות המטפחים של המבקשת בזן הגיפסנית "דנגיפמיני" (הידוע בכינויו Million Stars), זכות עליה המבקשת מגינה "כלביאה על גוריה" ומכוחה מוגשת ההתנגדות, משמשים כעת גם את הליך רישומם של הזנים המועמדים לרישום לפי הבקשות וזנים אחרים ממינים שונים.

ד. אם נהלים אלו פסולים לשיטת המבקשת הרי ששינויים משפיע מיידית גם על תוקף רישומו של הזן "דנגיפמיני" וגם זן זה חייב לעמוד בשנית לבחינת כשרותו לרישום, לאור אותם "נהלים" חדשים המוצעים על ידי המבקשת.

ה. טופס בקשת הרישום הינו טופס המקביל לטפסים הנוהגים במועצה לזכויות מטפחים של הקהילייה האירופאית (CPVO) ואף מועצות בינלאומיות אחרות וזאת בהסתמך על הוראות אמנת UPOV וכל עוד לא הוחלף באחר הרי הוא הטופס המחייב ותו לאו.

ו. בהתנגדות המבקשת שהיא לאקונית וכללית אין ולו שמץ של התייחסות לפרטים ו/או לתכונות הזן המועמד לרישום, נימוקיה אינם אלה המנויים בסעיף 23(ב) לחוק ועל כן דינה להידחות על הסף לאור הוראות סעיף 23(ג) לחוק.

ז. המשיב מבקש לדחות, בהתאם להוראות סעיף 23(ג) לחוק, על הסף, את ההתנגדות שאינה עונה על הנדרש בסעיף 23(ב) לחוק ולחייב את המבקשת בהוצאות המשיב במתן תשובה להתנגדות, בהתאם לסמכות הקבועה בסעיף 93(ב)(1) לחוק וזאת גם מן הטעם שהתנגדות המבקשת הינה שימוש לרעה ובחוסר תום לב בזכות ההתנגדות תוך בזבוז זמנם של הרשמת והמועצה.

תגובת המבקשת לתגובת השיב -

7. במכתביה מיום 2 ביולי 2007 שהתקבלו במועצה לזכויות מטפחים ביום 7 ביולי 2007 בקשה המבקשת לממש את זכויותיה להשיב על תגובת המשיב ולראות במכתביה חלק בלתי נפרד מההתנגדות שהגישו. וכך טוענת המבקשת:

א. בינה לבין המשיב הליכים משפטיים לרוב בבתי משפט בגין הפרת זכויות המבקשת לפי החוק. במסגרת אותם הליכים הוצאו נגד המשיב צווי מניעה (ת.א. 2512/02, בשי"א 22337/02; ת.א. 2002/05 בשי"א 16462). המשיב אף חוייב בקנס בבית המשפט המחוזי בתל-אביב בגין פעולות מפרות שביצע על אף קיומם של צווי מניעה זמניים שהושתו עליו. בנסיבות אלה יש למבקשת יסוד מוצדק לחשש מפני הפרות דומות מצידו ולה (ובאמצעותה גם לציבור הרחב) צידוק להגיש התנגדות ולהשתתף בהליך בחינה ואישור של בקשות שמגיש המשיב ואשר נראות למבקשת חשודות.

ב. המבקשת חוזרת על טענתה לפיה הפרטים שמסר המשיב בטפסי בקשות הרישום ופורסמו בילקוט הפרסומים הם לקוניים, חלקיים ומעורפלים ואינם מאפשרים התרשמות מספקת, ועל בקשתה כי הרשמת והמועצה יתנו דעתם לכך.

ג. להבדיל מהליכי בחינת בקשות לרישום זנים באירופה, אותן מזכיר המשיב בתגובה שהגיש, המצב בישראל שונה ועל כן גם "טענותיו" בעניין זה אינן רלבנטיות; בעוד שעל פי דיני מדינת ישראל הגשת התנגדות לרישום זן הוגבלה ל"90 ימים מיום פרסום ההודעה ברשומות" הרי שעל פי האמנה האירופית הגשת התנגדות לרישום זן מנימוקי "נבדלות", "אחידות", "יציבות" ו"חידוש" לא הוגבלה בזמן וניתן להגישה בכל עת עד החלטה לרשום את הזן. לפיכך באירופה, בשונה מהמצב בישראל, למתנגד פוטנציאלי יש די זמן על מנת לחקור, להשיג ולבדוק את החומר הצמחי בטרם יגיש ההתנגדות. בישראל יש להגיש התנגדות בתקופה מוגבלת של 90 ימים, שבעטיים מתנגד פוטנציאלי למעשה "איחר את הרכבת" ואינו יכול להשתתף בהליך הבחינה. לאור האמור לעיל, המבקשת איננה יכולה להרשות לעצמה לא להתנגד בשלב זה.

ד. המבקשת חושדת כי החומר הצמחי נשוא בקשות המשיב דומה לזנים רשומים כמפורט להלן –

1) בקשה מס' 3922/06 לרישום זן Minimore - דומה ל- Dangypmini (זכות מטפחים מס' 1719) או ל- Dangypfun (זכות מטפחים מס' 2354).

2) בקשה מס' 3923/06 לרישום זן Jauntymore - דומה ל- Dangypmini (זכות מטפחים מס' 1719).

3) בקשה מס' 3924/06 לרישום זן Bigmore - דומה ל- Dangypbigmil (זכות מטפחים מס' 2517).

4) בקשה מס' 3925/06 לרישום זן Amore – דומה ל – Dangypmini (זכות מטפחים מס' 1719) או ל – Dangypbigmil (זכות מטפחים מס' 2717).

ה. בבקשה מס' 3924/06 לרישום זן Bigmore ובבקשה מס' 3925/06 לרישום זן Amore נפלו, קרוב לוודאי, טעות בציון מידת קוטר פרח (צויין בסנטימטרים ולא במילימטרים). מי יתקע לידי המבקשת כף שבבקשות לא נפלו "טעויות".

ו. המבקשת חוזרת על בקשתה בסעיף 5ד. לעיל.

תגובת המשיב לתגובות המבקשת

8. במכתבו מיום 31 ביולי 2007 טוען המשיב כי למבקשת אין זכות תגובה לתגובה, כי אין בתגובה לתגובה כל חידוש או התייחסות ממשית לתגובה, כי האמור בתגובת המבקשת לתגובת המשיב (המפורטת בסעיף 7א, ב. 7 ו-17 לעיל) יכול היה לבוא במסגרת ההתנגדות גופא, הגם שאיננו ענייני, וכי פניות המבקשת אינן אלא ניסיון לשבש את מלאכת עבודת הרשמת שאמורה לבחון, לפי החוק, על פי קריטריונים ברורים, אם ההתנגדות שהוגשה ראויה להמשך טיפול.

חוראות החיקוקים הנוגעים לעניין –

9. חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג – 1973 קובע, לעניין בקשה לרישום זכות מטפחים כלהלן –

20. (א) בקשה לרישום זכות מטפחים בספר הזכויות תוגש בדרך ובתנאים שנקבעו בתקנות ותכלול את אלה:

.....
(3) תיאור הזן ופרטים על הזן המטופח, לרבות פירוט

תכונותיו;

תקנה 1(ב)(3) לתקנות זכות מטפחים, התשל"ד–1974 קובעת

לעניין תיאור הזן כי הבקשה תכלול:

"תיאור הזן, שמו של המטופח, ופרטים על הזן המטופח לרבות פירוט תכונותיו;"

- "(ג) ראה הרשם כי הבקשה כוללת את הפרטים שהיא חייבת לכלול לפי חוק זה, יעבירנה למועצה לדיון ולהחלטה.
- (ד) ראה הרשם כי בקשה אינה כוללת את הפרטים שהיא חייבת לכלול לפי חוק זה, יודיע למגיש הבקשה על הליקויים שבה; לא תיקן מגיש הבקשה, תוך זמן שנקבע, את הליקויים שהודיע לו הרשם עליהם — ידחה הרשם את הבקשה."

סעיף 16 לחוק קובע -

- "(א) לצורך בדיקת בקשה תנקוט המועצה באמצעים הנראים לה, ובכלל אלה רשאית היא —
- (1) להזמין בוחנים או מומחים אחרים לחוות את דעתם בשאלות מקצועיות;
 - (2) לבצע, בין בעצמה ובין על ידי בוחנים לפי בקשתה, עבודות מחקר, ניסוי או בדיקה הדרושים לשם קבלת החלטה; המבקש רשאי לעקוב אחר ביצוע ניסויים בשדה, בזמן, באופן ובתנאים שנקבעו;
 - (3) להעביר את פרטי הבקשה למוסד בין-לאומי לשם חיפוש חומר המאפשר בדיקה."

סעיף 22 לחוק קובע -

- "(א) הוגשה בקשה לרישום זכות מטפחים והחליט הרשם להעבירה למועצה, יפרסם הרשם ברשומות, ובכתב עת מקצועי בשטח החקלאות, תוך 60 ימים מיום מתן החלטתו, הודעה שבה יפרט את אלה:
- (1) שם המבקש;
 - (2) השם שמציע המבקש לזן שלגביו הוגשה הבקשה;
 - (3) תיאור הזן ופירוט תכונותיו, כפי שמסרם המבקש.
- (ב) בכפוף להוראות חוק זה, רשאי הרשם לכלול בהודעה כל פרט אחר שלדעתו ראוי להיכלל בה."

לעניין התנגדות לרישום זכות מטפחים קובע סעיף 23 לחוק כלהלן:

- "(א) פורסמה הודעה לפי סעיף 22, רשאי כל אדם, תוך 90 ימים מיום פרסום ההודעה ברשומות, להגיש התנגדות מנומקת בכתב לרישום הזכות.
- (ב) ואלה נימוקי התנגדות לפי סעיף זה:
- (1) זכותו של המתנגד להירשם כבעל זכות המטפחים בזן הנדון עדיפה על זכותו של המבקש;
 - (2) הזן אינו עונה על הדרישות המנויות בסעיף 6.

(ג) התנגדות שאינה מתבססת על נימוק מהנימוקים המנויים בסעיף קטן (ב) — ידחה אותה הרשם על הסף, על אף האמור בסעיף 15.
(ההדגשה שלי מ.ס.כ.)

סעיף 6 לחוק קובע כי:

"זן כשר לרישום זכות מטפחים בו בספר הזכויות הוא זן שנתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא חדש;
- (2) הוא אחיד במידה מספקת בתכונות היסוד שלו, כפי שצויינו בבקשה בהתחשב בשיטת הריבוי של הזן;
- (3) תכונות היסוד שלו יציבות, ותיאורו ותכונותיו נשמרים אף לאחר ריבוי חוזר, ואם הטיפוח מהווה מחזור שלם — תכונותיו נשמרות בסיומו של כל מחזור."

סעיף 7 לחוק קובע מהו זן חדש, כלהלן:

"(א) זן חדש הוא זן השונה באופן ברור מכל זן אחר שהיה ידוע בעת שהוגשה הבקשה לרישום זכות מטפחים בו (להלן — היום הקובע).

(ב) בלי לפגוע בכלליות הוראות סעיף קטן (א), זן ייחשב כידוע אם הוגשה בקשה להענקת זכות מטפחים בזן או לרישום הזן במרשם רשמי של זנים במדינה כלשהי, ובלבד שהבקשה הסתיימה בהענקת הזכות או ברישומו במרשם, לפי הענין.

(ג) זן ייחשב כחדש אף אם קודם שהוגשה הבקשה לרישום זכות מטפחים בו, נמכר או הועבר בדרך אחרת, על ידי מטפח הזן או בהסכמתו, חומר הריבוי או החומר המאוסף של הזן במשך תקופה שאינה עולה על —

- (1) בישראל — שנה אחת מהיום הקובע;
- (2) מחוץ לישראל — בגפנים, בעצי יער, בעצי פרי ובעצי נוי — שש שנים מהיום הקובע, ובצמחים אחרים — ארבע שנים מהיום הקובע."

לעניין רישום זן קובע סעיף 24 לחוק:

"ראתה המועצה כי נוסה זן ונבדק, כי נתקיימו בזן התכונות המפורטות בסעיף 6, כי נבדקו כל חומר או ספרות מקצועית הנוגעים לזן שהומצאו למועצה כדיון, וכי אין לקבל כל התנגדות שהוגשה, תורה המועצה לרשם לרישום בספר הזכויות זכות מטפחים בזן על שם המבקש, ומרשם הרשם את הזכות יפרסם על כך הודעה ברשומות, הכל בכפוף לאמור בסעיף 25."

דיון

10. סעיף 23 (ב) לחוק מונה את נימוקי ההתנגדות לבקשה לרישום זכות מטפחים ומורה לרשם לדחות על הסף התנגדות שאיננה מבוססת על נימוק מהנימוקים הקבועים בחוק.

- המחוקק ייחד את נימוקי ההתנגדות לפי החוק לשני אלה:
- טענת המתנגד כי זכותו עדיפה על זכותו של המבקש;
- הזן אינו עונה על הדרישות המנויות בסעיף 6.

האם התנגדויות המבקשת מבססת את עילות ההתנגדות הקבועות בחוק -

11. המבקשת איננה טוענת כי זכותה עדיפה על זכותו של המשיב לפיכך מוטל עלי לבחון אם טענותיה מבססות את הנימוק השני הקבוע בסעיף 23 (ב) לחוק וחוא - "הזן אינו עונה על הדרישות המנויות בסעיף 6 לחוק, דהיינו הזן אינו כשר לרישום כי הוא איננו חדש, אחיד ויציב בהתאם להוראות החוק.

12. המבקשת לא טענה כל טענה ממשית המבססת התנגדות לפי סעיף 23(ב) לחוק, כלומר שהזן איננו חדש, אחיד ויציב. המבקשת מבקשת להתנגד לבקשות שנראות לה חשודות מהנימוקים הקבועים בסעיף 23(ב) לחוק, על מנת שתוכל לקחת חלק בתהליך בחינתו ולקבל מידע ופרטים מלאים אודותיה, כך מאחר ולטענתה הפרטים שנמסרו בטופס הבקשה ופורסמו בילקוט הפרסומים הם לקוניים, חלקיים ומעורפלים ואינם מאפשרים התרשמות מספקת, כי עמדה על כך בעבר ובקשה לפעול לשינוי המצב הקיים שלדעתה אינו רצוי ועלול לקפח בעלי זכויות מטפחים בהיות תחום הגיפסנית כיום רווי הרבה יותר ממה שהיה בעבר.

13. משקיבלה המבקשת את תגובת המשיב להתנגדותה, כמפורט בסעיף 6 לעיל הרחיבה המבקשת את טענותיה, כמפורט בסעיף 7 לעיל תוך שהיא מבקשת לממש את זכותה להשיב על תגובת המשיב. לעניין זה ראוי לחזור ולחפנות לסעיף 23(ג) לחוק לפיו התנגדות שאינה מתבססת על נימוק מהנימוקים המנויים בסעיף קטן (ב) - ידחה אותה הרשם על הסף, על אף האמור בסעיף 15.

סעיף 15(ד) לחוק קובע הסדר לעניין תיקון לקויים בבקשה כלהלן;

"ראה הרשם כי בקשה אינה כוללת את הפרטים שהיא חייבת לכלול לפי חוק זה, יודיע למגיש הבקשה על הליקויים שבה; לא תיקן מגיש הבקשה, תוך זמן שנקבע, את הליקויים שתודיע לו הרשם עליהם - ידחה הרשם את הבקשה."

עולה מהמקובץ כי המחוקק פטר את הרשם מהצורך להודיע למתנגד על ליקויים בהתנגדותו, ולאפשר לו תיקונם תוך תקופה שיקבע בטרם ידחה אותה.

ספק בעיני, לאור הוראות סעיפים 23(ג) ו-15(ד), אם קיימת למבקשת זכות לתיקון ליקויים בהתנגדות אך גם אם קיימת זכות כאמור לא היה בתגובת המבקשת שעיקרה פורטו בסעיף 7 לעיל, כדי להכניס את התנגדותיה לגדר הנדרש בסעיף 23(ב) לחוק, והכל כפי שאפרט להלן.

א. לעניין ההליכים המשפטיים המתנהלים בין המבקשת לבין המשיב - אלה אינם מענייניה של המועצה או של הרשם כל עוד לא נקבעה החלטה שיפוטית מוסמכת המורה להם אחרת. סעיף 23(ג) לחוק מורה לרשם לדחות על הסף התנגדות שאינה מתבססת על נימוק מהנימוקים המנויים בסעיף 23(ב), וסעיף 24 לחוק קובע כי המועצה תורה לרשם לרשום זכות מטפחים על שם מבקש - בהתקיים התנאים הקבועים בחוק.

זכותם של צדדים להביא דברם בפני בית המשפט, ואין להליכים אלה השפעה על תפקיד המועצה או הרשם בהעדר החלטה שיפוטית כאמור לעיל.

לא זו אף זו, בהחלטת כ"ר השופט ד"ר קובי ורדי **בבקשה למתן צו מניעה זמני** (החלטה מיום 21.9.2005 ת.א. 002002/05 ב.ש.א. 16462/05) אליה הפנתה המבקשת, קיבל השופט את חוות דעתו של פרופסור אברהם לוי ואת עדותו "שמדובר במקרה דנן במקרה שבו קיימת התאמה גנטית בין זן ה"מליון סטארס" וזן ה"הילה" כשקיימת דרגה גבוהה ביותר של קירבה ומדובר לפחות בזן נגזר לאחר שבוצעה הכפלה של הגנום הדיפלואידי של ה"מליון סטארס". דהיינו, הכפלת כרומוזומים שבמהלכה עשויים להיגרם שינויים גנטיים המסבירים את ההבדלים שניתן לראות בין שני הזנים ואת אי הזהות ביניהם כמו ההבדלים בגודל העלים, בגובה, בעובי הענף, במספר עלי הכותרת, אורכן והבדלים נוספים המפורטים בחו"ד המומחים של המשיב..... אכן, כפי שהעידו המומחים מטעם המשיב ואף המומחים מטעם המבקשת וכפי שניתן לראות בעין ישנם הבדלים מופלוגים בין הזנים (ראה בחו"ד לייסט מיכל מ/4 והטבלה והתמונות המצורפות לה) אך אין בכך לגרוע מכך שישנה התאמה גנטית בין הזנים". (ההדגשות הוספו מ.ס.כ.), ואינני רואה כיצד בהחלטה זו יש כדי לסייע לטענות המבקשת.

טענת המשיב והמומחה מטעמו באותו עניין שכדי להחליט אם משהו הוא זן נגזר צריך ללכת למורפולוגיה בלבד נדחתה על ידי בית המשפט.

ב. לעניין הזמן המוגבל להגשת התנגדות (90 ימים מיום פרסום הבקשה ברשומות) וטענת המבקשת כי באירופה הזמן אינו מוגבל דבר המאפשר למתנגד לחקור, להשיג ולבדוק חומר צמחי בטרם יגיש התנגדות – על הרשם לפעול לפי החוק התקף בישראל. יוער כי החוק הסדיר כלים נוספים לעניין זכויות בזנים ובחם ביטול זכות מטפחים (סעיף 29א לחוק) וקביעת זכותו של בעל זכות מטפחים בזן שנגזר בעיקרו מן הזן המוגן – בהתמלא התנאים הקבועים בחוק (סעיף 36). ועל כן טענת המבקשת בדבר "איחור הרכבת" נכונה רק לרכבת ההתנגדויות ולא לאפשרויות האחרות הקבועות בחוק.

ג. גם **חשד** המבקשת כי החומר הצמחי נשוא בקשות המשיב דומה לזנים רשומים, כמפורט בסעיף 7ד לעיל איננו מבסס טענת התנגדות. אין **בחשד** או **בדימיון** של חומר צמחי נשוא בקשת רישום לזן או זנים רשומים כדי לבסס עילת התנגדות לפי סעיף 23(ב) לחוק. תפקיד המועצה לחקור, לדרוש ולקבל את כל המידע בטרם תקבל החלטה בבקשה.

ד. חשד המבקשת המפורט בסעיף 7ד. 1) ו-4) לעיל מעלה כשלעצמו תהיות, שהרי הזנים הרשומים הנזכרים (פרטים 1) ו-4) שונים כנראה האחד ממשנהו שאם לא כן לא היו נרשמים ועל כן חשד המבקשת כי החומר הצמחי נשוא בקשות המבקש דומה לזן רשום אחד או לאחר, כמפורט באותם פרטים, מצביע, על פניו, כי ככל הנראה אין המדובר במידע ממשי.

ה. גם בטענת המבקשת לעניין טעות שטעה המשיב בציון מידת קוטר פרח (צוין בסנטימטרים ולא במילימטרים) ובחששו מפני טעויות נוספות אין כדי לבסס עילת התנגדות.

14. טענת המבקשת כי באין פרטים חשובים ומהותיים בטופס הבקשה ופרסום דבר הגשתה נאלצת היא להגיש התנגדות לבקשות אשר נראות לה חשודות מחנימוקים הקבועים בסעיף 23(ב) לחוק, בכדי שתוכל לקחת חלק בתהליך הבחינה ולקבל מידע ופרטים מלאים אודות הבקשות איננה מבססת נימוק מהנימוקים המנויים בסעיף 23(ב) לחוק ואין לקבלה. לא בכדי קבע המחוקק, בסעיף 23 לחוק, את עילות ההתנגדות לבקשה. התנגדות שאיננה מבוססת אלא נשענת על חשדות, אין בה כדי להואיל ולהאיר את עיני המועצה בבואה להחליט לעניין רישום זכות מטפחים, אלא להעמיד את המבקשת ככלי נוסף, צופה מן הצד ומבקר של החלטות המועצה. התנגדויות שאינן מפורטות ומבוססות, לא רק שדינן להדחות בהתאם לסעיף 23(ג) לחוק אלא שכאמור גם אין בהן תועלת באשר אין בתוכן, במועד הגשתן, כדי לסייע לבחינת הזן.

15. המבקשת מבקשת לזמן נציג מטעמה למעקב אחר ניסויי השדה, השוואות ובחינות של הבקשות; לקבל העתק של כל התכתבות בעניין הבקשות לצורך המשך טיפולה בהתנגדות לבקשה, להזמינה לכל דיון שיתקיים בנושא ולאפשר לה להציג את עמדתה ולהגיש ראיותיה כראוי. בהעדר התנגדות שעונה על דרישות החוק אין לקבל את בקשת המבקשת, בקשה שלשונה מעידה על חסרונה. המבקשת מבקש לשים עצמה, לצד המועצה, ככלי עזר, משקיף ובודק למועצה שתפקידה, לעניין זה בהתאם לסעיף 24 לחוק, לראות, בטרם תורה לרשם לרשום זן בספר הזכויות, כי התקיימו התנאים לרישומו. הליך ההתנגדות לא נועד לקיים מטרה זו.

16. בשל עמימות ההתנגדויות, שכאמור אינן ממלאות אחר הנדרש בסעיף 23(ב) לחוק, לא ניתן לראות במבקשת "חייל" כמשמעותו בהחלטת כ"ב הנשיא (בדימוס) ד"ר א' וינוגרד ב- בע"ש 248/95(ת"א) Fabio Perini S.P.A נ. Industrie Meccaniche Alberto.

Consani S.P.A שקבע לעניין התנגדות לפי חוק הפטנטים, התשכ"ז - 1967:

"הרשם אמור גם לשמור על טוהר הפנקסים, כך שלא יימצא פטנט רשום שאינו כשיר לקבל את הגנת המחוקק ובתי המשפט. תפקידם של הליכי ההתנגדות למתן פטנט נתפס כמתן מכשיר נוסף בידי הרשם לבחון את הבקשה לרישום פטנט, באופן שכל השאלות שבמחלוקת והראיות הרלבנטיות יוצגו בפניו, כך שלא יירשם פטנט שמן הדין היה שלא יירשם. לפיכך, הונהגה מדיניות ליברלית בהערתות לבקשות הארכת מועד על ידי צד המתנגד לרישום הפטנט, אשר עונה, בעצם הגשת התנגדותו, לא רק על האינטרס העצמי שלו, כי אם גם על אינטרס הציבור בשמירת טוהר הפנקסים. הרשם נתפס, אם כן, כ"מפקד", אשר "חייליו" הם המתנגדים לרישום הפטנט, ואל לך להכשיל חייל במילוי תפקידו תוך הסתמכות על מענות וטענות פרוצדורליות".

17. בהעדר פסיקה של בתי המשפט לעניין סעיף 23(ג) לחוק ניתן ללמוד מהלכות שנקבעו ומהספרות לעניין תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984. עיון בהם מעלה כי ההנחיה הכללית שיש לראות בה את המדיניות השיפוטית הרצויה, היא כי מחיקת תובענה או דחייתה על הסף "הן בגדר אמצעים הננקטים בלידת ברירה" ו"די בכך שקיימת אפשרות, אפילו קלושה, שעל-פי העובדות המהוות את עילת התביעה יזכה התובע בסעד שהוא מבקש, כדי שהתביעה לא תמחק בעודה באיבה" (אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי (מהדורה ששית) עמ' 141). ואולם, במקרה שלפני המדובר בהוראת חוק מפורשת המורה לרשם לדחות את ההתנגדות על הסף - "על אף האמור בסעיף 15".

"ראה הרשם כי בקשה אינה כוללת את הפרטים שהיא חייבת לכלול לפי חוק זה, יודיע למגיש הבקשה על הליקויים שבה; לא תיקן מגיש הבקשה, תוך זמן שנקבע, את הליקויים שתודיע לו הרשם עליהם - ידחה הרשם את הבקשה".

כלומר, הרשם ידחה התנגדות שאיננה מבוססת על הנימוקים הקבועים בסעיף 23(ב) לחוק, מבלי שיפעיל סמכותו לפי סעיף 15(ד) לחוק. כך בניגוד למתן אפשרות לתיקון כתב תביעה שאינו מגלה עילה (ע"א 796/89, עזבון המנוח שמואל חסיד ואח' נ' עזבון המנוח ברוך וכת ואח').

מעיון בסדרי הדין האזרחי, ד"ר יואל זוסמן (מהדורה שביעית – 1995), בעמ' 417 עולה הבחנה בין דחייה על הסף מנימוק של חוק לעומת נימוק של עובדה כלהלן:

"העקרון הנכון הוא, איפוא, כי שיקול הדעת של בית המשפט קובע, ובית המשפט ישאל את עצמו, אם מוטב לברר תחילה אותו נימוק, בנפרד וללא קשר עם שאר העניינים שבמחלוקת, או אם רצוי להימנע מפיצול הדיון. הנימוק יכול שיהא נימוק של חוק או של עובדה. היה נימוק של חוק – אפילו השאלה נכבדה ומסובכת – יטה בית המשפט יותר לדון בו, ולהשתמש בכוחו לדחיית תביעה על הסף, מאשר בעובדה, שאם סוף תביעה להדחות מנימוק של חוק, יהא בדחייתה "מלכתחילה", ללא גביית עדויות וביורר עובדות, משום קיצור דרך. ואילו בנימוק של עובדה תהא השאלה, אם העובדות החשובות, לצורך הדיון בבקשה, הן פשוטות וביוררן יצריך זמן קצר בלבד, שאם לא כן, שוב אין טעם לפצל את הדיון".

(ההדגשה שלי מ.ס.כ.)

ראה לעניין זה דחייה על הסף בשל התיישנות (ע"א 4600/91 דבורה מוסקוביץ נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ) ובשל אי המצאת ערבויות כנדרש (ע"א 2877/92 סאלח עבד אל לטיף נ' מורשת בנימין למסחר ולבניה (קרני שומרון) בע"מ).

18. אני רואה לנכון לחזור ולהפנות לפסק דין שניתן על ידי נשיאת בית המשפט העליון, כבי השופטת בייניש (בש"א 6479/06 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' משה שנפ) בעניין הפעלת סמכות ל"דחייה על הסף" תוך התייחסות לעקרון תום הלב ממנו נגזר כי על בעלי הדין להפעיל את הזכויות והחיובים המעוגנים בכללי הפרוצדורה האזרחית בדרך מקובלת ובתום לב.

כבי' השופטת בייניש קבעה כי:

"בית המשפט יפעיל את סמכותו למתן סעד בגין התנהלות דיונית חסרת תום לב בהתחשב במכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין, ובהם שמירה על הגינות ההליך השיפוטי והגנה על התכליות המונחות בבסיס סדרי הדין מחד-גיסא אל מול זכות הגישה לערכאות וזכותו של בעל דין לקבל הזדמנות מלאה לבירור עניינו בבית המשפט מאידך גיסא. בבואו להכריע בדבר מתן סעד בגין שימוש לרעה בהליך השיפוטי, יאזן בית המשפט בין מכלול הזכויות והאינטרסים האמורים, בשים לב לכלל נסיבות העניין שבמניו ובהן: טיב ההתנהגות הנדונה של בעל-הדין – האם עלתה כדי התחכמות, תחבולה, שרירות לב, זלוזל בבית-המשפט או הכשלת הצד שכנגד וההליך בכללותו; מצב נפשו של בעל הדין – האם השימוש לרעה בהליך השיפוטי נעשה בהיסח הדעת, מתוך טעות או רשלנות או שמא במתכוון; היקף ועוצמת הפגיעה בכללי הפרוצדורה הרלוונטים ובתקינות ההליך השיפוטי; וכן מידתיות הסעד המבוקש נוכח הפגיעה האפשרית בזכויותיו של בעל הדין".

בעניין שלפני ההתנגדויות שהגישה המבקשת, על פניהן, ומתוך האמור בהן, אינן ממלאות אחר הנדרש בסעיף 23(ב) לחוק.

ראיתי לנכון לחזור ולהפנות להחלטת נשיאת בית המשפט העליון שהרי גם אם התנגדויות המבקשת נשוא החלטה זו הוגשו ביום 5 בדצמבר 2006, טרם שדחיתי על הסף התנגדויות לרישום זנים בבקשות 3850/05, 3851/05, 3852/05 ו-3921/06 הרי שתגובות המבקשת לתגובות המשיב, שכאמור אין בהן כדי לרפא את הליקויים שבהתנגדויותיה, הוגשו ביום 2 ביולי 2007.

19. לאור כל המפורט לעיל, הואיל וההתנגדויות שהגישה המבקשת אינן עומדות בדרישות סעיף 23(ב) לחוק, החלטתי לדחותן על הסף.

20. המבקשת תשא בהוצאת המשיב בהליך זה בסכום של 10,000 ₪.

21. על החלטה זו ניתן לערער, בהתאם לסעיף 86 לחוק, לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 30 יום מיום קבלתה.

ניתנה היום, כ"ב טבת, תשס"ח (31 דצמבר, 2007).

מיכל סגן בהן
רשם זכויות מטפחים